

Aan de Raden van de Drentse gemeenten
t.a.v. de Raadsgriffiers

Datum: 15 april 2019
Ons kenmerk: U 190066
Uw kenmerk:
Behandeld door:
Onderwerp: aanbidding jaarstukken 2018, kaderbrief 2020, ontwerpbegroting 2020 GGD Drenthe

Bijlagen

- Kaderbrief 2020 GGD Drenthe
- Jaarstukken 2018 GGD Drenthe
- GGD Drenthe – getekende accountantsverslag 2018
- GGD Drenthe – getekende controleverklaring 2018
- Ontwerpbegroting GGD Drenthe 2020 inclusief meerjarenraming 2020 -2023

I.a.a.

- College van burgemeester en wethouders van de Drentse gemeenten
- Ambtenaren volksgezondheid van de Drentse gemeenten

Geachte gemeenteraden,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2018, de kaderbrief 2020 en de ontwerpbegroting 2020 (inclusief de meerjarenraming 2020-2023) aan. De ontwerpbegroting 2020 leggen wij aan u voor met het verzoek uw zienswijze op deze begroting aan ons kenbaar te maken. Uw reactie ontvangen wij graag uiterlijk 7 juni a.s.

Op 8 juli a.s. behandelt het algemeen bestuur de begroting 2020 inclusief meerjarenraming met inachtneming van de ingediende zienswijzen. Na vaststelling van de begroting wordt u hierover geïnformeerd. Tevens wordt de begroting aangeboden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe.

Inmiddels hebben we van de Drentse colleges, c.q. raden, reacties ontvangen op de kaderbrief 2020. Wij informeren u graag over de wijze waarop GGD Drenthe met deze reacties is omgegaan in haar begroting. Tevens gaan wij nader in op de inhoudelijke en financiële ontwikkelingen bij Veilig Thuis Drenthe.

In de kaderbrief 2020 hebben wij de nieuwe ontwikkelingen en onze ambities geschetst op de verschillende werkterreinen waar wij actief zijn. In de reacties van de gemeenten op de kaderbrief wordt dit veelal herkend en onderschreven. Wel geven meerdere gemeenten aan dat kostenstijgingen alleen kunnen worden doorberekend aan de gemeenten als deze niet binnen de meerjarenbegroting kunnen worden opgevangen. En

onvermijdelijk zijn omdat anders de dienstverlening onder het wettelijk of maatschappelijk aanvaardbaar niveau raakt.

Wij benadrukken dat dit ook het uitgangspunt is geweest bij het opstellen van de begroting 2020.

En de compensatie voor loon- en prijsstijging wordt alleen aan de gemeenten doorberekend als deze zich in het begrotingsjaar ook daadwerkelijk voordoet.

Daarnaast is er bij een groot aantal gemeenten behoefte om in de begroting 2020 meer concreet aan te geven wat de impact is van de in de kaderbrief geschetste ontwikkelingen bij Veilig Thuis Drenthe (VTD). Ook zijn er meerdere gemeenten die de GGD oproepen aandacht te hebben voor de dalende vaccinatiegraad.

Tenslotte willen wij aangeven dat de GGD ten aanzien van de ontwikkelingen voortkomende uit het Nationaal Preventieakkoord adviseert, ondersteunt en vanzelfsprekend haar kennis ten aanzien van data en effectieve interventies deelt en deelt met gemeenten en partners.

Hieronder gaan wij nader in op de belangrijkste opmerkingen in de door u gegeven reacties.

- ***Dalende vaccinatiegraad***

De GGD zet in op het realiseren van een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad bij inwoners. Per gemeente zorgen we voor een goede spreiding van de dienstverlening over de consultatiebureau-locaties (1-4 jaar) en een optimale organisatie van groepsvaccinaties en spreekuren voor de groep 4+ jaar. We dragen zorg voor goede informatie over het belang van vaccineren zowel voor jongeren als ouders. We zetten in om samen met maatschappelijke partners (bijvoorbeeld onderwijs en zorginstellingen) kansen te benutten voor een gezamenlijke aanpak ter bevordering van de deelname. Daarnaast richten we een laagdrempelig 'GGD-vaccinatie loket' in waar iedereen terecht kan met vragen omtrent vaccinaties. Dit vraagt geen extra middelen omdat dit een effectieve samenvoeging wordt van de huidige inzet vanuit onze productgroepen.

- ***Rijksvaccinatieprogramma (RVP)***

De financiering van het rijksvaccinatieprogramma is gewijzigd. Vanaf 2019 ontvangen de gemeenten het geld via het gemeentefonds en rekent de GGD niet meer rechtstreeks af met het RIVM. De belangrijkste wijziging is dat m.i.v. 2020 de vaccinaties voor Meningokokken typen A, C, W, Y (Men ACWY) zijn opgenomen in de begroting en leiden tot extra benodigd budget. Hier worden de gemeenten voor gecompenseerd door het Rijk.

- ***Additionele taken***

Eén gemeente stelt vragen over aanvullende taken die de GGD heeft in het kader van de zogenoemde 'sociale veiligheid'. Het gaat hierbij om taken die de GGD additioneel uitvoert voor gemeente(n) en daarmee is er altijd een onderbouwd voorstel vanuit de GGD naar betrokken gemeente(n) en hebben zij de keuze of deze taken uitgevoerd worden door de GGD. Overigens verrichten wij alleen additionele taken die in het verlengde van onze publieke/gemeentelijke opdracht liggen en wij stellen ons niet op als

marktpartij. De uitvoering van additionele taken wordt apart per gemeenten gefinancierd en kent een eigen risicoreserve en daarmee heeft dit geen invloed op de exploitatie van de basistaken.

- ***Veilig Thuis Drenthe (VTD)***

Wij delen de zorgen van gemeenten, zoals geuit in de reacties op de kaderbrief, dat de ontwikkeling van Veilig Thuis wederom leidt tot een vraag voor extra middelen. Echter de wettelijke eisen die gesteld worden aan VTD en de doelstelling dat er meer en vroegtijdig zicht moet komen op kindermishandeling en huiselijk geweld en daarmee zo veel mogelijk adviesvragen en meldingen bij Veilig Thuis terecht dienen te komen, leiden onvermijdelijk tot extra personele inzet. Dit naast de extra inzet die nodig is om de nieuwe en intensivering van taken uit te voeren. De nieuwe meldcode huiselijk geweld, die door alle professionals in de zorg wordt gehanteerd, leidt tot een toename van het aantal meldingen. In het eerste kwartaal van 2019 is inmiddels een groei van 29 procent zichtbaar. We blijven dit monitoren om te beoordelen of dit een tijdelijke of structurele stijging is.

Wij moeten helaas constateren dat de extra middelen die het Rijk ter beschikking heeft gesteld aan de centrumgemeente voor de uitvoering van het nationaal actieprogramma "geweld hoort nergens thuis" en het nieuwe handelingsprotocol niet toereikend zijn om alle extra benodigde inzet te compenseren. Het bestuur heeft daarom het voornemen om een brief te sturen naar de minister waarin zij haar zorgen uit over de toenemende inzet die gevraagd wordt van Veilig Thuis en het ontbreken van aanvullende middelen hiervoor.

Uitgebreider gaan wij hieronder in op de ontwikkelingen bij Veilig Thuis en de consequenties hiervan.

In de bijlage bij deze brief vindt u een inhoudelijke toelichting.

Nieuwe taken en werkwijzen

De afgelopen maanden is gewerkt aan het inzichtelijk maken van de impact van de nieuwe werkwijzen en taken op de inzet van VTD. Vanuit het nationaal actieprogramma zijn diverse maatregelen in uitvoering genomen die moeten leiden tot het eerder signaleren en stoppen van huiselijk geweld, schade te beperken en de cirkel van geweld, namelijk de overdracht van generatie op generatie, te doorbreken. Binnen het programma zijn drie overkoepelende actielijnen geformuleerd: "*eerder en beter in beeld*", "*stoppen en duurzaam oplossen*" en "*specifieke groepen*". Veilig Thuis organisaties zijn binnen dit actieprogramma een belangrijke pijler voor de uitvoering.

De voornemens uit het actieprogramma zijn vertaald naar de specifieke opgave voor de Veilig Thuis dienstverlening. Hiermee worden alle Veilig Thuis organisaties geconfronteerd met nieuwe wettelijke taken en werkwijzen die zijn vastgelegd in een herziend landelijk handelingsprotocol Veilig Thuis. Het handelingsprotocol vormt een belangrijk instrument in de kwaliteitsverbetering en draagt bij aan het vergroten van éénduidigheid in het optreden van de VT-organisaties. Voor de professionals van Veilig Thuis geeft dit protocol een duidelijke richtlijn voor hun handelen. Het protocol is door de VNG vastgesteld en geldt als de veldnorm voor de Veilig Thuis organisaties. En is daarmee ook het toetsingskader voor de Inspectie.

Hieronder op basis van de drie actielijnen uit het actieprogramma "geweld hoort nergens thuis" de activiteiten die een wijziging ondergaan in het werk van Veilig Thuis. In de bijlage wordt hier inhoudelijk uitleg over gegeven.

Actielijn a: Eerder en beter in beeld

1. *Verscherpte meldcode*

2. *Radarfunctie Veilig Thuis*

3. *Veiligheidsbeoordeling*

Actielijn b: Stoppen en duurzaam oplossen

4. *Monitoring*

5. *Veiligheidsvoorwaarden en Vervolg*

6. *Onderzoek*

7. *MDA++ en samenwerking in de zorg en strafketen*

Actielijn c: Specifieke groepen

8. *Ouderenmishandeling*

Organisatieontwikkeling

De organisatie van VTD is sterk in ontwikkeling en beweging. Waar de afgelopen twee jaar de basis op orde is gebracht wordt de organisatie geconfronteerd met nieuwe taken en een uitbreiding van productieaantallen. Dit betekent dat wederom alle zeilen bijgezet moeten worden om te gaan voldoen aan alle (nieuwe) kwaliteitseisen. De organisatie groeit sterk, ook in fte's, en gezien de arbeidsmarkt is het moeilijk om vacatures in te vullen. De relatief jonge organisatie is nog steeds in ontwikkeling. Begin dit jaar hebben we aan een externe adviseur opdracht gegeven om een quick-scan uit te voeren waarbij gevraagd is te inventariseren wat de medewerkers nodig hebben om hun werk, volgens wettelijke eisen en opdracht van de gemeenten, uit te kunnen voeren. Het bestuur heeft via een mondelinge presentatie een terugkoppeling gekregen en daaruit blijkt dat de medewerkers op een constructieve wijze hun inbreng hebben kunnen geven, kansen zien en graag met elkaar toekomstgericht aan de slag willen om de door hen ingebrachte punten samen op te pakken. De aanbevelingen hebben o.a. betrekking op het creëren van flexibele capaciteit bij piekbelasting, verdere ontwikkeling van de inrichting van werkprocessen en collegiale ondersteuning en kennisdeling mede voor nieuwe collega's. Verder dient de ingezette verbetering van de werkplekken haar vervolg te krijgen. Vanzelfsprekend worden de door medewerkers ingebrachte punten meegenomen in het reguliere uitvoeringsplan van VTD naast overigens alle ontwikkelopgaven, mede ingegeven door de nieuwe taken en extra productie. Belangrijk is dat er ruimte en tijd is om hierin te kunnen investeren. Het bestuur van de GGD wordt via de reguliere verantwoordingscyclus op de hoogte gehouden van de voortgang van alle ontwikkelingen en de resultaten hiervan.

Productie en financiële impact

De nieuwe taken en uitzetting van het aantal meldingen en adviezen leidt tot onder weergegeven financiële begroting op basis van verwachte/geprognoseerde productieaantallen.

Voor specifiek de groei van de productieaantallen van de diensten *adviezen en meldingen* hebben we een landelijk ontwikkeld scenariomodel van het bureau Q-Consult benut waarbij we uit gaan van een respectievelijke groei van *adviezen* van 25 % en *meldingen* van 10%. Dit op basis van de realisatie 2018. Voor de diensten *onderzoek huisverboden en monitoring* zijn ook de gerealiseerde productieaantallen van 2018 als

uitgangspunt gehanteerd. De nieuwe dienst *veiligheidsvoorwaarden* is ingeschat op basis van een advies van Q-consult. Dit blijven echter aannames en we zullen de groei daadwerkelijk moeten monitoren.

	Begroting 2019 (gerealiseerde productie 2018)	Begroting 2020
Adviezen (25 % groei)	2093	2617
Meldingen (10% groei)	1968	2165
Onderzoeken	391	428
Activerende onderzoeken*	42	0
Huisverboden	56	56
Monitoring	525	590
Dienst Veiligheidsvoorwaarden na onderzoek(nieuw)	0	373
Dienst Veiligheidsvoorwaarden zonder onderzoek (nieuw)	0	216
Benodigd budget	€ 4.989.050	€ 6.303.789

De financiële gevolgen per gemeente kunt u terug vinden in de begroting.

Er wordt door de Veilig Thuis organisaties ingezet om te komen tot een benchmark instrument zodat de organisaties van elkaar kunnen leren en de prestaties kunnen vergelijken. Het bestuur vindt het van belang dat Veilig Thuis Drenthe mee doet aan een landelijke benchmark.

Inmiddels wordt er in Drenthe ook gewerkt aan de regiovisie kindermishandeling en huiselijk geweld onder regie van de centrumgemeente. Deze visie zal moeten leiden tot een gezamenlijke meerjaren aanpak van gemeenten, partners en VTD om o.a. recidive te verminderen en ook om de samenwerking van VTD met het lokale veld verder in te richten. Een gezamenlijke ontwikkelopgave die aandacht, regie en inzet vraagt!

Wij zijn voornemens om in de komende maanden extra informatiebijeenkomsten te organiseren, om u in de gelegenheid te stellen om vragen te stellen naar aanleiding van de ontwikkelingen bij VTD. U zult hierover binnenkort nadere informatie ontvangen.

Wij verwachten u hiermee allereerst voldoende te hebben geïnformeerd en zien uw zienswijze met belangstelling tegemoet.

H.A. Vlieg
Voorzitter

C.M. Eeken
Secretaris

BIJLAGE 1 : Nieuwe en aangepaste diensten van Veilig Thuis

Actielijn a: Eerder en beter in beeld

1. **Verscherpte meldcode** - Doordat beroepsgroepen vanaf 1 januari 2019 de aangepaste meldcode gaan toepassen komen er meer signalen cq. meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling bij Veilig Thuis terecht. Deze meldingen kunnen verrijkt worden met informatie uit eerdere meldingen bij alle 26 Veilig Thuis organisaties. Naarmate er meer professionals melden (ook als zij zelf hulp bieden of organiseren), beschikt Veilig Thuis over meer informatie die (bovenregionaal) gecombineerd kan worden.
2. **Radarfunctie Veilig Thuis** - Een voorwaarde voor het maken van een inschatting van de veiligheid door Veilig Thuis is een goede informatiepositie. We moeten voorkomen dat signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling blijven hangen bij één partij en niet gecombineerd kunnen worden met vermoedens en zorgen die andere partijen hebben. Het combineren van informatie uit signalen en meldingen geeft Veilig Thuis een zogenaamde radarfunctie op veiligheid.
3. **Veiligheidsbeoordeling** - De werkwijze om de veiligheid te beoordelen is via een triage is sinds de introductie hiervan in 2015 verder ontwikkeld. Vanaf 2019 beoordelen alle Veilig Thuis organisaties - met een vernieuwd instrument - de veiligheid bij alle binnengekomen meldingen op een eenduidige wijze. Het vernieuwde instrument, de veiligheidstaxatie, sluit aan op de verbeterde meldcode. Leden van het gemelde gezin of huishouden worden na ontvangst van de melding in de meeste gevallen vóór het triage overleg gesproken door Veilig Thuis, zodat hun reactie en visie op de gemelde zorgen meegenomen kunnen worden in de besluitvorming. Veilig Thuis dient vervolgens binnen vijf werkdagen een besluit te nemen en informeert de melder en de leden van het gemelde gezin of huishouden over de uitkomsten van het triage overleg. Veilig Thuis rondt dan haar veiligheidsbeoordeling af en kiest een passend vervolg.

Actielijn b: Stoppen en duurzaam oplossen

4. **Monitoring** - Een ander onderdeel van de radarfunctie is dat Veilig Thuis de veiligheid over een langere periode en intensiever monitort door te evalueren of de geformuleerde veiligheidsvoorwaarden werkelijk leiden tot veiligheid. Hierdoor wordt niet alleen aan directe maar zeker ook aan duurzame veiligheid gewerkt. Einddoel is dat situaties waarin sprake is van acute of structurele onveiligheid bij Veilig Thuis in beeld komen en blijven, waardoor Veilig Thuis deze wanneer nodig kan combineren met nieuwe signalen van (vermoedens) van onveiligheid, zodat passende maatregelen genomen kunnen worden om de veiligheid te herstellen en hulp te organiseren. Als onderdeel van de radarfunctie monitort Veilig Thuis de veiligheid van direct betrokkenen nu over een langere periode. Veilig Thuis zet samen met het lokale veld en haar ketenpartners in op goed evalueren of de geformuleerde veiligheidsvoorwaarden werkelijk leiden tot duurzame veiligheid.
5. **Veiligheidsvoorwaarden en Vervolg** - De aanpassing met de meeste impact voor Veilig Thuis is het toevoegen van de verplichte dienst 'Veiligheidsvoorwaarden en Vervolg'. In situaties waarin sprake lijkt van acute of structurele onveiligheid zal Veilig Thuis, waar mogelijk in overleg met de melder, overgaan tot het inzetten van deze dienst. Deze nieuwe dienst vraagt om nadrukkelijk partnerschap vanuit VTD met ketenpartners in het stoppen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. VTD stelt samen met de (reeds betrokken) hulpverleners/lokale teams en de gemelde betrokkenen veiligheidsvoorwaarden op en denkt mee over het veiligheidsplan. Veilig Thuis spreekt met de leden van het gezin af wat ten minste moet gebeuren

om ervoor te zorgen dat het direct veilig wordt. Deze afspraken noemen we veiligheidsvoorwaarden. De veiligheidsvoorwaarden worden door Veilig Thuis overgedragen aan ketenpartners. Met deze ketenpartners maakt Veilig Thuis afspraken over het opstellen van veiligheids- en herstelplannen die moeten leiden tot stabiele veiligheid. De veiligheidsvoorwaarden vormen ook de basis van de monitorfunctie van Veilig Thuis, waarbij gevolgd wordt of het daadwerkelijk veilig wordt en blijft in het gezin of huishouden. We willen bereiken dat we in gezamenlijkheid werken aan duurzame veiligheid voor onze burgers.

6. **Onderzoek** - Veilig Thuis blijft onderzoek doen naar vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld. De dienst onderzoek wordt ingezet als er nog geen antwoord is op de vraag of er sprake is van kindermishandeling en huiselijk geweld. Onderzoek wordt ook ingezet in het geval de leden van het gemelde gezin of huishouden niet willen samenwerken met Veilig Thuis en/of haar ketenpartners. Als uit het onderzoek blijkt dat er sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling, dan spreekt Veilig Thuis met de leden van het (gezins-)systeem af wat ten minste moet gebeuren om ervoor te zorgen dat het direct veilig wordt (dus sluit af met *Veiligheidsvoorwaarden & Vervolg*). Veilig Thuis maakt daarbij - afhankelijk van wat nodig is - gebruik van mogelijkheden voor hulp en ondersteuning alsmede van de mogelijkheden van straf-, bestuurs- en civielrechtelijke maatregelen. Het onderzoek afsluiten met 'Veiligheidsvoorwaarden & Vervolg' was in het voorgaande protocol niet voorgeschreven en zorgt ervoor dat er meer tijd nodig is voor de dienst onderzoek.
7. **MDA++ en samenwerking in de zorg en strafketen** - Landelijk wordt gewerkt aan een dekkende MDA++ structuur. MDA++ is een Multidisciplinaire Aanpak die voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten in de aanpak van kindermishandeling, huiselijk en seksueel geweld, om acuut en ernstig en/of structureel geweld te stoppen. Er wordt in 2019 gestart met een pilot en de structurele inbedding van MDA++ wordt vervolgens in 2019 afgestemd binnen de Drentse gemeenten. Naar verwachting zullen er in 2020 significant meer zaken in het kader van de MDA++ aanpak worden opgepakt.

Actielijn c: Specifieke groepen

8. **Ouderenmishandeling** - Ouderenmishandeling is in Nederland een onderbelicht fenomeen waar nog een taboe op rust. Jaarlijks worden ongeveer 200.000 ouderen slachtoffer. Ouderenmishandeling is een bijzonder specifiek aandachtsgebied dat nog in ontwikkeling is. Omdat ouderenmishandeling jaren onderbelicht is geweest, zal VTD de komende jaren moeten blijven inzetten op het bespreekbaar maken van deze vorm van mishandeling. De opdracht voor Veilig Thuis is om hierop expertise te ontwikkelen en te komen tot een integrale werkwijze 0-100 jaar. VTD zal de handreiking ouderenmishandeling die door het Landelijk Netwerk Veilig Thuis is uitgegeven in 2020 verder implementeren en uitdragen. De verwachting is dat de aandacht voor ouderenmishandeling ook in 2020 zal leiden tot meer meldingen bij VTD.